

Vergaderjaar 2010–2011

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 772

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 januari 2011

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda voor de Eurogroep en de Ecofin Raad van 17 en 18 januari 2011 te Brussel.

Het is mogelijk dat nog punten worden toegevoegd aan de agenda of dat bepaalde onderwerpen worden afgevoerd of worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

De minister van Financiën,
J. C. de Jager

Geannoteerde Agenda van de Eurogroep en de Ecofin Raad van 17 en 18 januari 2011 te Brussel

1. Economische en financiële situatie

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Tijdens de Eurogroep en de Ecofin Raad zal gesproken worden over de economische en financiële situatie.

Het economisch herstel zal naar verwachting verder doorzetten, maar risico's in het eurogebied blijven substantieel. De financiële markten blijven waakzaam, waar het gaat om de ontwikkeling van de overheidsfinanciën van enkele perifere eurolanden.

Op de financiële markten zijn in december 2010 (met uitzondering van de laatste week van 2010 i.v.m. dunne handel) de spreads tussen Duitse staatsobligaties en obligaties uit perifere eurolanden verder opgelopen.

De economische groei van het eurogebied in het derde kwartaal 2010 (kwartaal-op-kwartaal) bedroeg 0,4%. De groei in 2010 voor het eurogebied is volgens de Commissie naar verwachting 1,7%. Voor 2011 wordt de groei geraamd op 1,5%, hiervoor is overigens alleen nog een raming van het IMF bekend. De inkoopmanagersindex voor de industrie van het eurogebied is sterk gestegen in december. De Duitse industrie blijft de motor achter het economisch herstel in het eurogebied, maar ook perifere eurolanden laten enig herstel zien. Het vertrouwen van de consumenten in de economie van de eurozone kende in december een lichte daling ten opzichte van november.

Volgens de eerste berekening van Eurostat, is de inflatie in het eurogebied in december 2,2% (jaar-op-jaar). Cijfers voor de afzonderlijke lidstaten zijn nog niet bekend. In Nederland kwam de inflatie in november uit op 1,4%.

In Nederland is de seizoensgecorrigeerde werkloosheid in november onveranderd gebleven ten opzichte van oktober; 4,4%. In het eurogebied was de werkloosheid in de maand oktober 10,1%. Publicatie van dit cijfer voor de maand november wordt kort na het schrijven van deze geannoteerde agenda verwacht.

2. Presentatie werkprogramma Hongaars voorzitterschap

Document: n.v.t.

Aard bespreking: presentatie

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Het Voorzitterschap zal een korte presentatie geven van de kernelementen van het werkprogramma voor de Ecofin Raad in de komende zes maanden. Nederland kan zich vinden in het programma dat vooral in het teken staat van de voortzetting van initiatieven die reeds in gang zijn gezet in antwoord op de recente financieel economische ontwikkelingen.

Dit betreft niet in het laatst de afronding van onderhandelingen over de zes Commissievoorstellen voor een verbeterde economic governance in de eerste helft van 2011, zoals voorzien door de Europese Raad in oktober 2010. De voorstellen betreffen de versterking van het SGP, de oprichting van een procedure voor de omgang met macro-economische onevenwichtigheden en minimumeisen voor nationale begrotingsraamwerken. Tevens zal het Voorzitterschap werk maken van de concrete omzetting van

de – tijdens de ER in december besloten – beperkte wijziging van het Verdrag van Lissabon die een permanent crisismechanisme mogelijk maakt. Het Hongaars voorzitterschap zal ook de start van het eerste «Europese semester» begeleiden waarin de Europese Raad op basis van een analyse van de Commissie aanbevelingen doet aan lidstaten met betrekking tot hun Nationale Hervormingsprogramma's en hun Stabiliteits- en Convergenceprogramma's.

Nu het wettelijk raamwerk hiervoor van kracht is en de Europese toezichtautoriteiten (ESA's) en het European Systemic Risk Board (ESRB) zijn ingericht, zal men zich tevens richten op de implementatie van het Europees systeem van toezicht. Aandacht zal daarnaast uitgaan naar de inrichting van een kader voor crisispreventie, en beheersing in de financiële markten.

Het voorzitterschap hoopt tot slot een begin te maken met betrekking tot een geharmoniseerde grondslag voor de vennootschapsbelasting en vooruitgang te boeken met de introductie van een bankenbelasting.

3. Terugkoppeling Europese Raad 16-17 december 2010

Document: Conclusies van de Europese Raad van 16-17 december

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Tijdens de Eurogroep en Ecofin Raad zal teruggeblikt worden op de conclusies van de Europese Raad van 16-17 december ten aanzien van het permanente Europese Stabiliteitsmechanisme (European Stability Mechanism – ESM).

De Europese Raad bereikte overeenstemming over een beperkte verdragswijziging om een permanent mechanisme mogelijk te maken dat geactiveerd kan worden wanneer dat onontbeerlijk is om de financiële stabiliteit van het eurogebied te waarborgen. Aan artikel 136 van het Verdrag zal het volgende lid worden toegevoegd:

«De lidstaten die de euro als munt hebben, stellen een stabiliteitsmechanisme in dat moet worden geactiveerd indien dat onontbeerlijk is om de stabiliteit van de eurozone te waarborgen. De verlening van financiële steun, indien vereist, uit hoofde van het mechanisme zal aan stringente voorwaarden gebonden zijn.»

De verdragswijziging zal worden gerealiseerd via een vereenvoudigde procedure. Deze procedure moet ertoe leiden dat de verdragswijziging op 1 januari 2013 van kracht kan zijn.

De Europese Raad heeft de Eurogroep uitgenodigd om, samen met de Commissie, voor maart 2011 tot een intergouvernementele overeenkomst te komen waarin het toekomstige mechanisme wordt opgezet. Hierbij zullen de algemene kenmerken van dit mechanisme, zoals die door de Eurogroep van 28 november zijn vastgesteld en door de Europese Raad zijn onderschreven, leidend zijn. Deze waren goed in lijn met de Nederlandse inzet: financiële betrokkenheid van het IMF, *burden sharing* met de private sector wanneer dat nodig is, een preferente status van ESM leningen en strikte beleidscondities. In de voorgestelde verdragswijziging is bepaald dat het mechanisme uitsluitend met unanimitéit van de deelnemende landen geactiveerd kan worden wanneer en zodra er een risico is voor de stabiliteit van het eurogebied.

Nederland is tevreden dat de Europese Raad nogmaals het belang heeft benadrukt van snelle en inhoudelijk ambitieuze besluitvorming over de versterking van de *economic governance* en dat overeenstemming is bereikt over een zo beperkt mogelijke verdragswijziging ten behoeve van een permanent stabiliteitsmechanisme, die via een vereenvoudigde procedure gerealiseerd kan worden. Ook het feit dat is bevestigd dat de contouren van het mechanisme aan zullen sluiten bij de contouren die eerder door de Eurogroep zijn vastgesteld, is voor Nederland essentieel.

4. Implementatie Stabiliteits- en Groeipact: beoordeling effectieve actie Malta

Document: nog niet bekend

Aard bespreking: besluitvorming

Besluitvormingsprocedure: gekwalificeerde meerderheid

Toelichting: Tijdens de Ecofin Raad zal gesproken worden over de voortgang die Malta maakt in de buitensporigtekortprocedure. Specifiek zal gekeken worden of Malta, conform de aanbevelingen zoals aangenomen door de Ecofin Raad op 9 februari 2010, effectieve stappen ondernomen heeft om zijn buitensporig tekort te corrigeren.

De deadline voor Malta om het begrotingstekort onder de 3% van het BBP te brengen was in eerste instantie 2010. Vanwege een verslechtering van de economische omstandigheden en het nemen van effectieve actie, is in februari 2010 besloten de deadline voor het corrigeren van het buitensporig tekort met een jaar te verlengen. De aanbevelingen aan Malta luiden om in 2011 een consolidatie van 0,75% BBP te bewerkstelligen en om de schuldreductie richting de 60% BBP te versnellen indien de economische omstandigheden verbeteren. Op basis van de meest recente Herfstramingen van de Commissie kan geconcludeerd worden dat de economische en budgettaire omstandigheden substantieel zijn verbeterd. De verwachting is dat de Commissie een positief oordeel zal vellen over de door Malta genomen effectieve actie.

5. Introductie van de Euro in Estland: praktische ervaringen

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: In de Eurogroep en de Ecofin Raad zullen Estland en de Commissie een toelichting geven op hoe de euro-invoering in Estland verloopt. Estland heeft op 1 januari 2011 zowel giraal als chartaal de euro ingevoerd.

Estland heeft veel aandacht besteed aan het informeren van de bevolking over de invoering van de euro. Zo is het in de periode 1 juli 2010 – 30 juni 2011 verplicht voor winkels om gebruik te maken van prijzen in zowel kroon als euro. Daarnaast hebben de Estse centrale bank en de Europese centrale bank een mediacampagne gevoerd.

De Commissie heeft op 3 januari een persbericht gepubliceerd met daarin eerste indicaties over hoe de feitelijke invoering van de euro in Estland verloopt. Volgens de Commissie verloopt de invoering van de euro soepel en volgens plan. Ondanks dat het gedurende twee weken nog is toegestaan om met kronen te betalen, vonden op 2 januari al 26 procent van alle betalingen in winkels plaats in euro en kregen meer dan 90 procent van de consumenten wisselgeld in euro. In vergelijking met ervaringen van andere landen waar eerder de euro is ingevoerd, zijn dit zeer hoge percentages. Ook bij de banken en in de *retail* sector verloopt de overgang soepel.

6. Jaarlijkse economische vooruitzichten

Document: nog niet beschikbaar

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: niet van toepassing

Toelichting: De Commissie presenteert naar verwachting op 12 januari a.s. een mededeling over de jaarlijkse economische vooruitzichten (Annual Growth Survey). Tijdens de Ecofin Raad licht de Commissie de mededeling toe en zal er een nadere gedachtewisseling plaatsvinden. In het kader van het nieuw geïntroduceerde «Europees semester» (zie hieronder) zal de Commissie in het vervolg jaarlijks in januari een dergelijke mededeling publiceren, waarin de Commissie ingaat op de economische en budgettaire uitdagingen in de Europese Unie. Ook zal worden teruggeblikt op de afgelopen periode.

De mededeling zal worden besproken in (achtereenvolgens) de Ecofin Raad en de Europese Raad, leidend tot aanbevelingen van de Europese Raad aan de lidstaten op het gebied van budgettair en (macro-)economisch beleid. Mogelijk wordt daarnaast in de eurogroep stilgestaan bij de aspecten van de mededeling die betrekking hebben op de lidstaten van de eurozone.

Lidstaten worden geacht de aanbevelingen mee te nemen bij het opstellen van de Nationale Hervormingsprogramma's (NHPs) en de Stabiliteits- en Convergenceprogramma's, welke lidstaten elk jaar uiterlijk eind april bij de Commissie indienen. In deze programma's zetten lidstaten hun budgettaire en (macro-)economische beleid uiteen.

De jaarlijkse economische vooruitzichten maken onderdeel uit van een aangepaste cyclus van economische beleidscoördinatie in de EU, het Europees semester. Doel van deze opzet is om de Commissie en de Raad meer mogelijkheden te geven om lidstaten in een vroegtijdiger stadium aanwijzingen te geven voor het te volgen budgettaire en (macro-)economische beleid. Ook worden de verschillende bestaande processen voor economische beleidscoördinatie in de EU in deze opzet beter gesynchroniseerd, zodat de aanbevelingen voor de lidstaten die hieruit voortvloeien onderling consistent zijn.

7. Nationale Hervormingsprogramma's

Document: niet beschikbaar

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Ecofin Raad zal van gedachten wisselen over de reeds ingediende concept Nationale Hervormingsprogramma's. In aanloop naar de indiening van de definitieve Nationale Hervormingsprogramma's in april in het kader van het Europese semester wordt de balans opgemaakt met betrekking tot goede en nog verder uit te werken elementen uit de programma's. De nadruk ligt hierbij op de macro-economische en macro structurele elementen van de concept Nationale Hervormingsprogramma's.

Gesteld kan worden dat de concept Nationale Hervormingsprogramma's een goed startpunt vormen voor de in te dienen programma's in april. Zo bevestigen de ingediende programma's de brede consensus inzake de geïdentificeerde knelpunten voor duurzame en evenwichtige groei, zoals vastgesteld door de Ecofin Raad van 8 juni 2010. Desalniettemin zijn er ook enkele tekortkomingen geconstateerd die in de definitieve Nationale Hervormingsprogramma's in april 2011 dienen te worden geadresseerd. Het gaat hier om het presenteren van realistische groeiscenario's, het

specificeren van gerichte maatregelen ten behoeve van de macro-economische en structurele uitdagingen en het «frontloaden» van structurele hervormingen om op middellange termijn de groei te bevorderen.

8. Uitvoeringsverordening BTW

Document: Voorstel voor een verordening van de Raad houdende vaststelling van maatregelen ter uitvoering van Richtlijn 2006/112/EG betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (herschikking).

Aard bespreking: Politiek akkoord

Besluitvormingsprocedure: Unanimiteit

Toelichting: Op deze Ecofin Raad staat geagendeerd het voorstel voor een verordening van de Raad houdende vaststelling van maatregelen ter uitvoering van Richtlijn 2006/112/EG betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (herschikking).

Het gaat hierbij om een vernieuwde en herschikte versie van de Uitvoeringsverordening BTW uit 2005. Daarin zijn met name ook bepalingen opgenomen over de interpretatie van een aantal recente wijzigingen in BTW-richtlijn 2006/112/EG wat betreft de plaats van heffing over door ondernemers verrichte diensten.

De bepalingen van de uitvoeringsverordening zijn gebaseerd op eerder door het BTW-Comité uitgebrachte richtsnoeren over de interpretatie van bepalingen van de BTW-richtlijn 2006/112/EG. Daarbij gaat het om afspraken tussen lidstaten. De omzetting van die richtsnoeren in dwingend gemeenschapsrecht is gewenst om zekerheid en transparantie te scheppen voor het bedrijfsleven en de belastingdienst.

Nederland ondersteunt de totstandkoming van deze Uitvoeringsverordening BTW.

9. Commissie mededeling: «Op weg naar een interne markt»

Document: Commissiemededeling «Single Market Act»

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Ecofin Raad zal van gedachten wisselen over een mededeling van de Commissie over de toekomst van de interne markt (Single Market Act). Deze mededeling zet uiteen welke maatregelen volgens de Commissie nodig zijn om de interne markt een nieuwe impuls te geven. Immers, op sommige gebieden bestaat nog geen echt geïntegreerde Europese markt, bestaan leemtes in de wetgeving en administratieve obstakels, of schiet handhaving tekort. Hiertoe worden 50 voorstellen gedaan in de Single Market Act, gericht op het bevorderen van groei, concurrentievermogen en sociale vooruitgang. De Commissie is van plan deze voorstellen de komende tijd om te zetten in concrete (voorstellen voor) wetgeving.

Naar verwachting zal de Commissie tijdens deze Ecofin Raad daarom een korte presentatie geven van de Single Market Act, en dan met name ingaan op de onderwerpen die raken aan de Ecofin Raad, zoals de voorstellen die betrekking hebben op financiële dienstverlening en belastingaangelegenheden.

10. Gevolgen najaarsramingen voor het budgettaire toezicht

Document: Najaarsramingen Commissie

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Wellicht zal de Ecofin Raad spreken over de gevolgen van de najaarsramingen voor het budgettaire toezicht. De Ecofin Raad bekijkt immers tweemaal per jaar wat de gevolgen zijn van de Commissieramingen voor de buitensporigtekortprocedures.

Op 29 november 2010 zijn de najaarsramingen van de Commissie weer uitgekomen, waarin de Commissie onder andere raamt welk EMU-tekort de lidstaten zullen hebben in de komende twee jaar. De Commissie schenkt daarin specifiek aandacht aan de ontwikkeling van het saldo van de lidstaten met een buitensporig tekort. Daarbij baseert de Commissie zich op de begrotingen van lidstaten. Voor 2012 gaat de Commissie uit van een «no policy change» scenario, wat inhoudt dat de Commissie voor de berekening van het tekortcijfer enkel de specifieke maatregelen meeneemt die al voor 2012 zijn aangekondigd. Het is dus goed mogelijk dat de lidstaten in hun begroting voor 2012 additionele maatregelen aankondigen.

In het kader van de buitensporigtekortprocedure hebben lidstaten een deadline gekregen wanneer het tekort weer onder de 3%-grens moet uitkomen en een gemiddelde jaarlijkse prestatie. Deze prestatie is een gemiddelde jaarlijkse verbetering van het structurele saldo over een bepaalde periode.

Sommige lidstaten hebben in 2010 het structurele saldo met minder dan de gemiddelde prestatie verbeterd. Het feit dat het om een gemiddeld gevraagde prestatie gaat, staat lidstaten toe dat zij de aanpassingslast tot aan de deadline naar eigen inzicht verdelen. *Backloading* is dus mogelijk. Wel zit hier een grens aan, met name voor de landen die in 2012 al onder de 3%-grens moeten uitkomen.

Positief is dat uit de Commissieramingen blijkt dat een aantal landen al voldoende maatregelen heeft aangekondigd om de deadline te halen, waaronder Nederland. Duitsland komt naar inzichten van de Commissie al in 2011 onder de 3%-grens (deadline 2013), Nederland al in 2012 (deadline 2013), Denemarken en Oostenrijk komen in 2012 ook dicht bij de 3%-grens (deadline 2013), en Finland en Bulgarije halen volgens de ramingen de deadline van 2011.

11. Financiële stabiliteit

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Tijdens elke vergadering van de Eurogroep wordt gesproken over ontwikkelingen die relevant zijn voor de financiële stabiliteit in het eurogebied. Waarschijnlijk zal er aandacht zijn voor Ierland en Griekenland en zullen deze lidstaten de gelegenheid krijgen de voortgang in hun programma toe te lichten. Mogelijk wordt tevens besproken of de looptijd van de leningen van Griekenland met die van Ierland in lijn moet worden gebracht. Verder zal worden stilgestaan bij de verklaring die de regeringsleiders van de landen van het eurogebied tijdens de Europese Raad van 16/17 december hebben uitgegeven en zullen elementen hiervan nader worden besproken. In de verklaring wordt onderstreept dat de landen van het eurogebied vierkant achter de euro staan. Zij zullen doen wat nodig is om de financiële stabiliteit in het eurogebied te waarborgen.

Dit betekent allereerst dat de eurolanden zelf verantwoordelijkheid nemen om zo snel mogelijk orde op zaken te stellen waar dat nodig is. Landen hebben nogmaals bevestigd dat zij de budgettaire doelstellingen voor 2010 en 2011 zullen behalen. Structurele hervormingen die nodig zijn om de potentiële economische groei te versterken zullen versneld worden. Daarnaast hebben de regeringsleiders van de eurolanden afgesproken dat er in de zomer van 2011 een nieuw macro-economisch toezichttraamwerk geïmplementeerd zal worden in het kader van een versterkt Stabiliteits- en Groeipact. Ook hebben de regeringsleiders verklaard dat zij ervoor zullen zorgen dat er adequate financiële steun beschikbaar zal zijn, in afwachting van inwerkingtreding van het permanente mechanisme (ESM).

12. Economic governance

Document: governance voorstellen Commissie (wetgevingspakket 29 september jl.), eindrapport werkgroep van Rompuy

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: niet van toepassing

Toelichting: Tijdens de Eurogroep wordt mogelijk gepraat over de wetsvoorstellen ter versterking van de economische beleidscoördinatie (economic governance) in de E(M)U. Naar aanleiding van de werkgroep van Rompuy worden op dit moment in een werkgroep de zes Commissievoorstellen ter versterking van de economische beleidscoördinatie in lijn gebracht met de aanbevelingen van de Werkgroep van Rompuy. Naar verwachting is dit werk in februari/maart gereed. Op basis hiervan zal de Raad een gezamenlijke positie innemen en met het Europees Parlement onderhandelen over de definitieve teksten, aangezien het Europees Parlement bij meerdere van deze wetsvoorstellen medebeslist. De ambitie is om het hele proces uiterlijk in de zomer van 2011 af te ronden. Voor Nederland is het gedurende de discussies met name van belang dat zo dicht mogelijk bij de Commissievoorstellen wordt gebleven.

De verwachting is dat de discussie in de Eurogroep zich in de komende tijd zal toespitsen op (i) het opzetten van een richtlijn voor de minimum-eisen waaraan lidstaten zullen moeten voldoen op het gebied van nationale budgettaire raamwerken en (ii) het vraagstuk van de financiële sancties in de op te richten onevenwichtigheidsprocedure.

Een richtlijn over minimumeisen op het gebied van nationale begrotingsraamwerken draagt bij aan het naleven van de budgettaire afspraken van het Stabiliteits- en Groeipact (SGP), maar laat lidstaten tevens vrij om bij de implementatie rekening te houden met lidstaatspecifieke factoren. Daarbij is een richtlijn juridisch afdwingbaar, mochten lidstaten zich in de praktijk onvoldoende inspannen om de in de richtlijn gestelde doelen te bereiken. Dit is niet het geval wanneer de minimumvereisten worden vastgelegd in bijvoorbeeld een *Code of Conduct*. Met betrekking tot de op te richten onevenwichtigheidsprocedure kunnen financiële sancties het sluitstuk van een dergelijke procedure vormen indien lidstaten meermalen geen gehoor geven aan de aanbevelingen die de Raad tot hen heeft gericht.